

ภาควิชานวัตกรรม
รายงานผู้ให้สัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

1. พระครูโสภณธรรมวิวัฒนา (สำอาง อัมมະภาโค) วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก

2. พระครูอุปัทโนศาสนกิจ วัดหนองล่ม ตำบลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

3. พระครูส่งา สริรัมโน วัดคุ้งวารี หมู่ 8 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

4. พระสมุห์สัมฤทธิ์ กัลยาโน วัดสะกัดน้ำมัน ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัด
พิษณุโลก

5. พระจำปี สุเมโธ วัดคุ้งวารี หมู่ 8 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

6. พระธนาวิน ธนปาโล วัดคุ้งวารี หมู่ 8 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

7. พระบุญช่วย กุลมิตติ วัดคุ้งวารี หมู่ 8 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

8. พระวชิระ อมโร วัดคุ้งวารี หมู่ 8 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

9. พระสำราญ เปسلโล วัดคุ้งวารี หมู่ 8 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

10. พระสอน กุสโลจิตติ วัดหนองล่ม ตำบลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

11. กำนันยอด สงข์รุ่งเรือง บ้านเลขที่ 8 หมู่ 2 บ้านวงศ์สัมชา ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอ
เมือง จังหวัดพิษณุโลก

12. ผู้ใหญ่ด้ำ เกตุแพ หมู่ 6 บ้านวัดพริก ตำบลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

13. ผู้ใหญ่เพื้อ ภู่ทิม หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

14. ผู้ใหญ่เตียงยม บุญวังแร่ บ้านเลขที่ 59 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก

15. นางกลม สีสังข์ บ้านเลขที่ 59 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัด
พิษณุโลก

16. นางจัน ສีสังข์ บ้านเลขที่ 134 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัด
พิษณุโลก

17. นางจุย รักษาคม บ้านเลขที่ 66 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก

18. นางเจียน รักษาคม บ้านเลขที่ 66 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก

19. นางฉลอง ปานมนี บ้านเลขที่ 12/3 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
20. นางโฉม พลໂต หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
21. นางโฉม รอดมี บ้านเลขที่ 59 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
22. นางชื่อโคน จันทร์ประดิษฐ์ บ้านเลขที่ 51 หมู่ 6 ตำบลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
23. นางชื่น ภูทิม หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
24. นางตัลับ บุญวังแร่ บ้านเลขที่ 59 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
25. นางโปรด โพธิ์ทอง บ้านเลขที่ 11/2 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
26. นางพรา สงข์รุ่งเรือง บ้านเลขที่ 8 หมู่ 2 บ้านวังส้มซ่า ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
27. นางพรพิมล คำไพบูลย์ บ้านเลขที่ 94/1 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
28. นางพิม วุฒิยากร หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
29. นางมั่น สีสังข์ บ้านเลขที่ 59 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
30. นางลำพูน แสงรัตน์ บ้านเลขที่ 12/4 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
31. นางลุ้ย รักษาคม บ้านเลขที่ 83/1 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
32. นางสังวาลย์ สุขสนาย บ้านเลขที่ 57/3 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
33. นางสำลี สิงหเดชา บ้านเลขที่ 83 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
34. นางสนิท คำคำไฟ หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

35. นายกมล จันทร์ประดิษฐ์ บ้านเลขที่ 51 หมู่ 6 ตำบลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
36. นายจาร เเพ็งนุ่ม บ้านเลขที่ 37 หมู่ 6 บ้านวัดพริก ตำบลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
37. นายจวน รักษาคม บ้านเลขที่ 38 หมู่ 9 บ้านคลองหนองเหล็ก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
38. นายจำเริญ บุญแทน บ้านเลขที่ 24/1 บ้านจุนนา หมู่ที่ 4 ตำบลท่าทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
39. นายชลวย แสงรัตน์ บ้านเลขที่ 12/4 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
40. นายเฉลิม รักษาคม บ้านเลขที่ 38/1 หมู่ 9 บ้านคลองหนองเหล็ก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
41. นายชุม ไพรวัลย์ บ้านเลขที่ 35 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
42. นายเข้าวัลต์ ดีเป็น หมู่ 6 บ้านวัดพริก ตำบลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
43. นายณรงค์ สุขสบายน บ้านเลขที่ 57/3 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
44. นายน้ำค้าง เกิดเกตุ หมู่ 6 บ้านวัดพริก ตำบลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
45. นายบก บุญวังแร่ บ้านเลขที่ 59 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
46. นายบัว กองเสียงสังข์ บ้านเลขที่ หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
47. นายบุญช่วย เกิดเกตุ หมู่ 6 บ้านวัดพริก ตำบลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
48. นายบุญมี บุญวังแร่ บ้านเลขที่ 59 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

49. นายบุญเกิด จีน้ำใส หมู่ 6 บ้านวัดพริก ตำบลลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

50. นายบุญเลิศ บัวติ หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

51. นายประสิทธิ์ พรมสัมช่า หมู่ 6 บ้านวัดพริก ตำบลลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

52. นายประเสริฐ ทองติ หมู่ 6 บ้านวัดพริก ตำบลลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

53. นายประเสริฐ แย่เดี่ยม หมู่ 1 บ้านวังส้มช่า ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

54. นายปรีชาเลิศ อ่อนเสิง บ้านเลขที่ 144 หมู่ 7 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

55. นายพรภพ จำไพบวงศ์ บ้านเลขที่ 94/1 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

56. นายยวน สายหยุด บ้านเลขที่ 79 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

57. นายวันเฉลิม สายหยุด บ้านเลขที่ 79 หมู่ 8 บ้านแยก ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

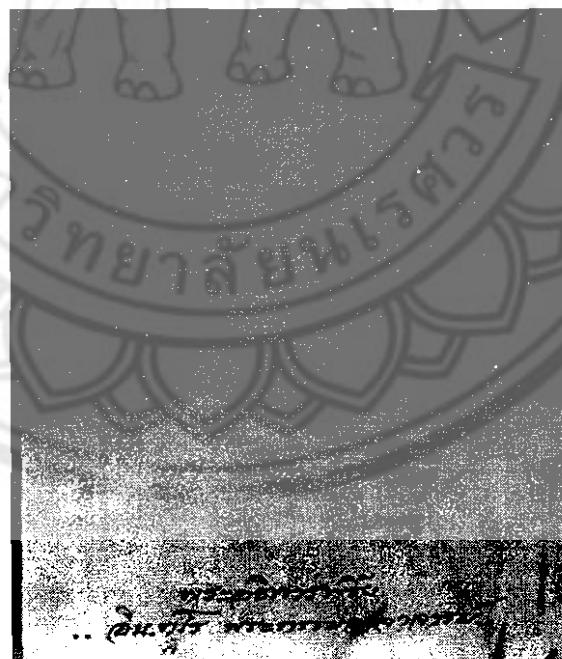
58. นายส่ง ทองติ บ้านเลขที่ 51 หมู่ 6 ตำบลลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

59. นายเสถียร ทองติ บ้านเลขที่ 51 หมู่ 6 ตำบลลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ภาพ 1 แสดงพระครุสิงห์โต วัดสะกัดน้ำมัน
พระคู่สาวด จากชุมชนไกล์เดียงกับชุมชนบ้านแขกในอดีต

ภาพ 2 แสดงพระอธิการพริ้ง วัดสะกัดน้ำมัน
พระคู่สาวด จากชุมชนไกล์เดียงกับชุมชนบ้านแขกในอดีต

ภาพ 3 แสดงการเตรียมขบวนแห่นาคของชาวชุมชนบ้านแขกในอดีต

ภาพ 4 แสดงบัตรเชิญร่วมงานบวชนาคของชาวชุมชนบ้านแขกในอดีต

ภาพ 5 แสดงการเตรียมงานบวชของชาวชุมชนบ้านแขกในปัจจุบัน

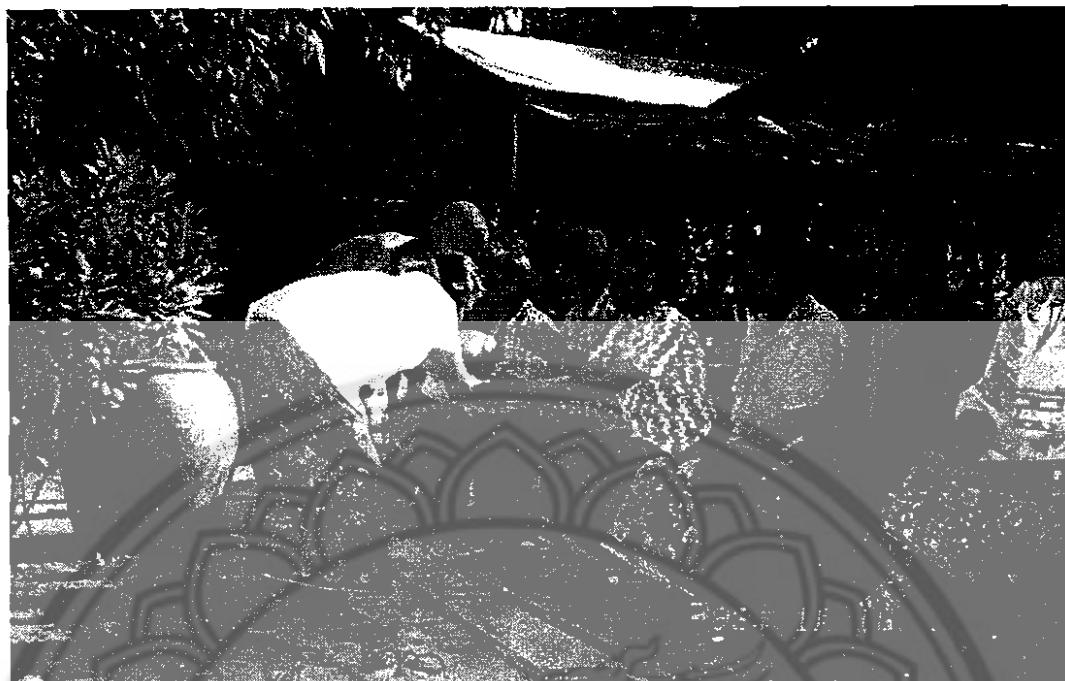
ภาพ 6 แสดงชาวชุมชนบ้านแขกที่มาร่วมงานบวชในปัจจุบัน

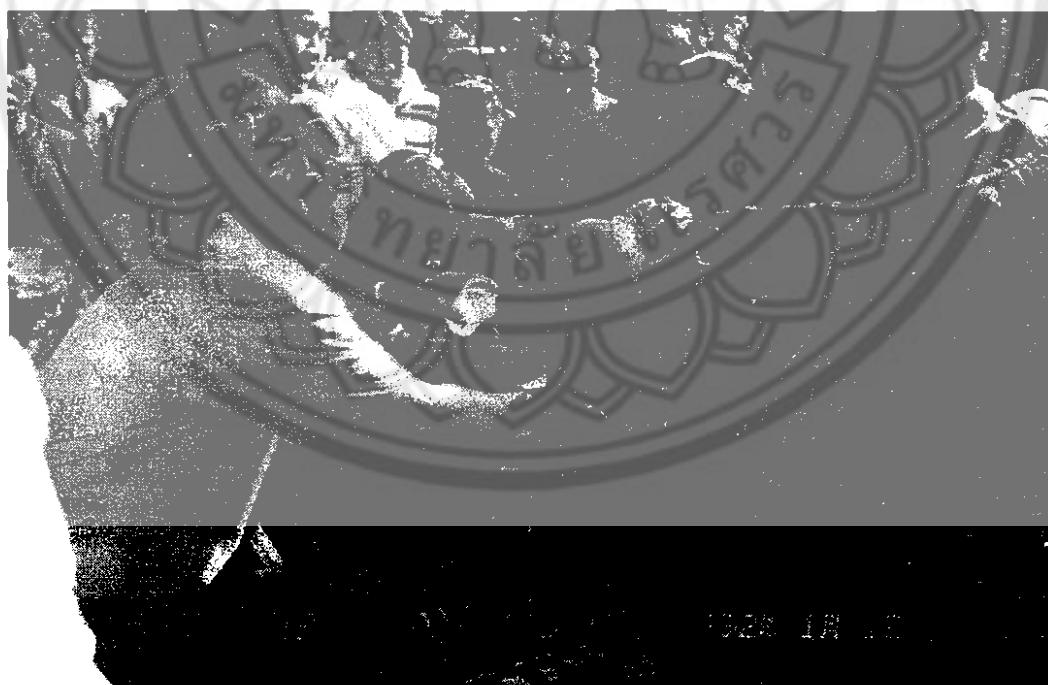
ภาพ 7 แสดงการปลงผนวกในปัจจุบันจะให้พ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ลิบผนกก่อน

ภาพ 8 แสดงการใช้เครื่องตัดผนกไฟฟ้าตัดผนกที่เหลือจากพ่อ - แม่ลิบแล้ว

ภาพ 9 แสดงพิธีกรรมการขอมาสู่อาภูรณ์

ภาพ 10 แสดงพิธีกรรมการอาบน้ำน้ำค

ภาพ 11 แสดงการแห่นาคในวันแห่

ภาพ 12 แสดงการแห่นาครอบหมู่บ้านในวันแห่

ภาพ 13 แสดงพิธีกรรมการทำวัณนาคในปัจจุบัน

ภาพ 14 แสดงการเวียนเทียนใบค้วนในพิธีกรรมการทำวัณนาค
แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของพราหมณ์ในพิธีกรรมการทำวัณนาค

ภาพ 15 แสดงผู้ประกอบพิธีกรรมการทำวัณนาคปฏิบัติตัวคล้ายๆ กับพราหมณ์

ภาพ 16 แสดงการเจมหัวนาคด้วยแป้ง ในพิธีกรรมการทำวัณนาค
แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของพราหมณ์ในพิธีกรรมการบวง

ภาพ 17 แสดงการทำวัณนาคในปัจจุบันเป็นการผสมผสานระหว่างพิธีกรรมของพุทธและพราหมณ์

ภาพ 18 แสดงการนิมนต์พระมาเทศร์ร่วมกับการทำวัณนาค

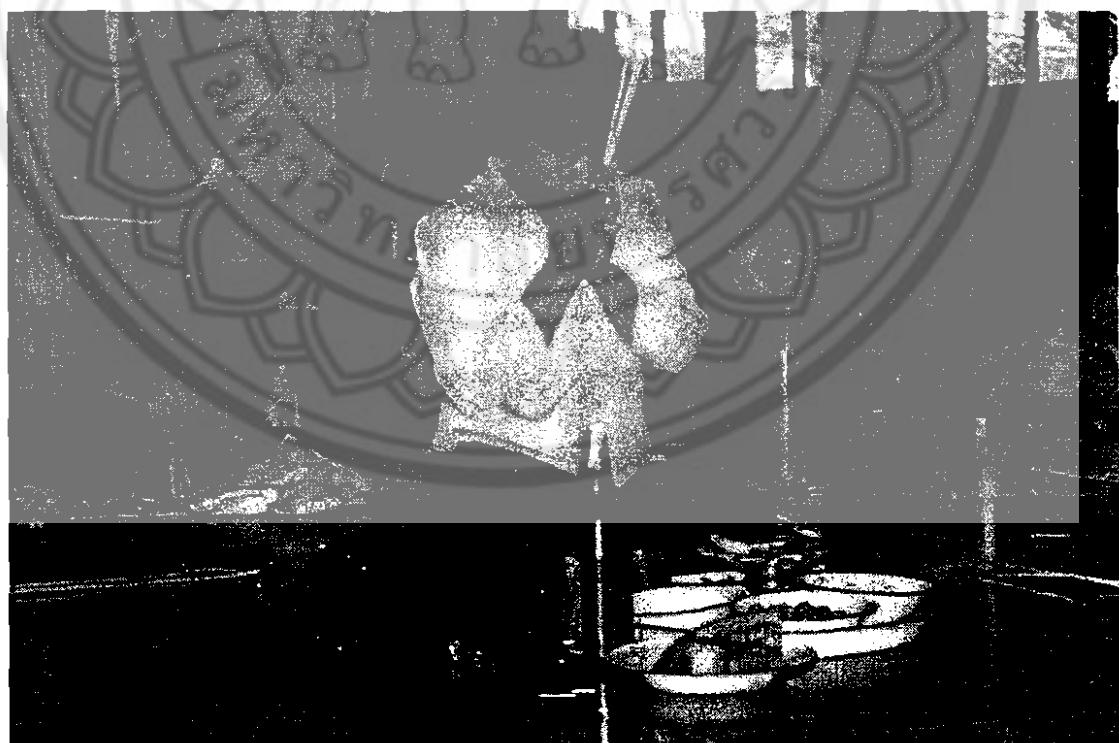
ภาพ 19 แสดงผู้มาร่วมงานบวชซึ่งจะมีส่วนร่วมในการได้โดยการให้ของ (เงิน) ช่วยงาน

ภาพ 20 แสดงการไหว้ผ้าในวันแห่รอบหมู่บ้านและในวันแห่ไปบวชที่วัด

ภาพ 21 แสดงการไหว้เจ้าที่ เจ้าทาง

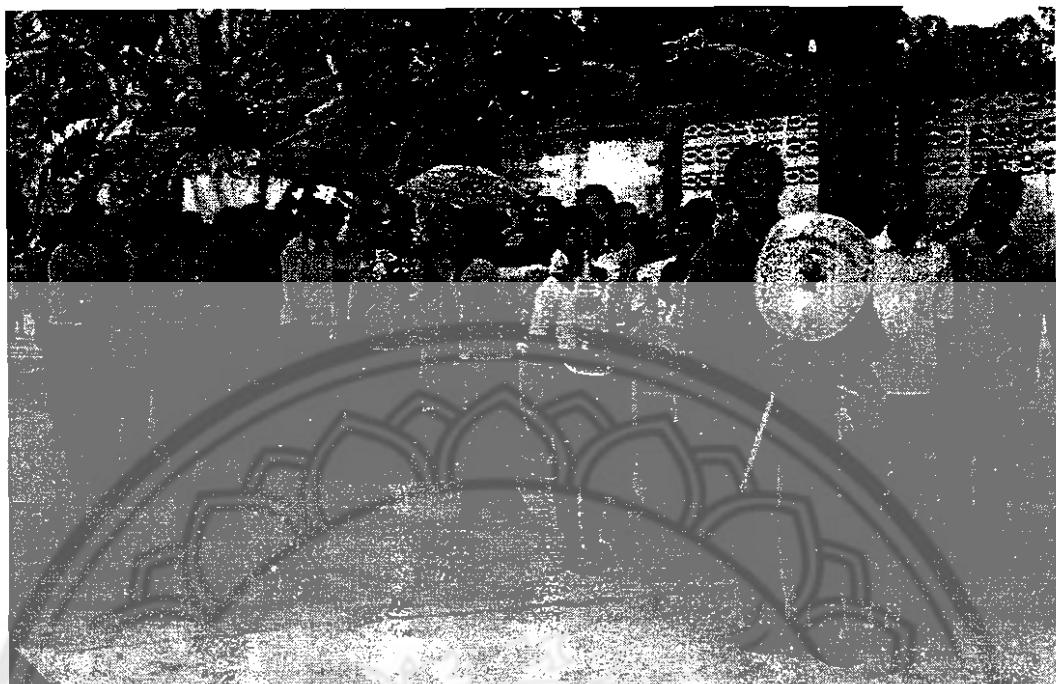
ภาพ 22 แสดงการไหว้ผีบ้าน ผีเรือน

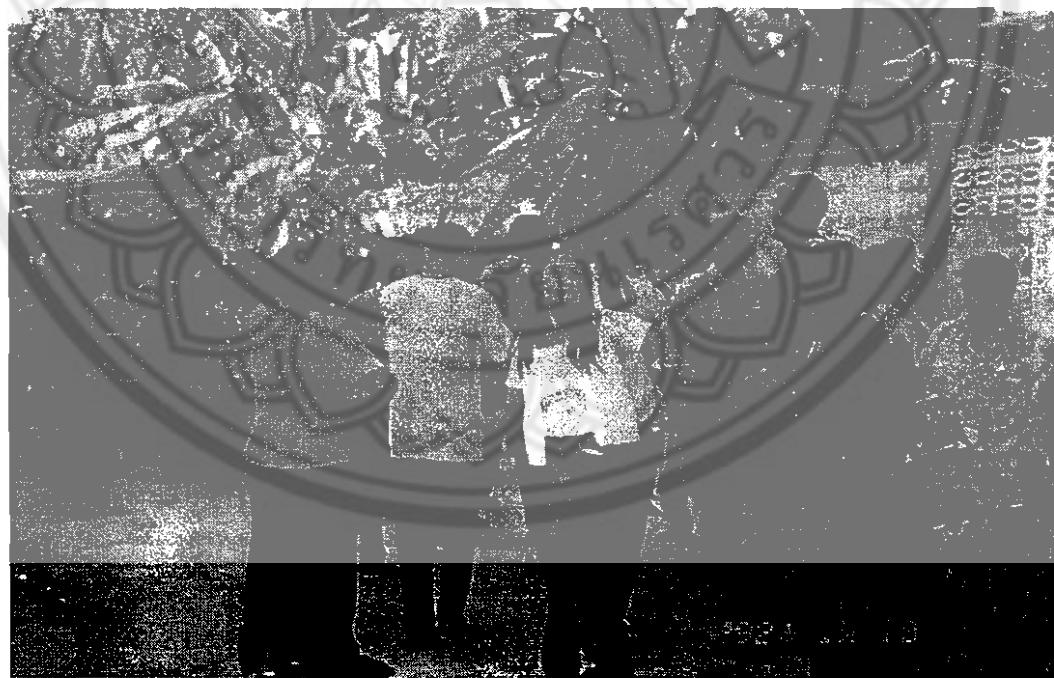
ภาพ 23 แสดงการเตรียมขบวนแห่นาคในวันบาง

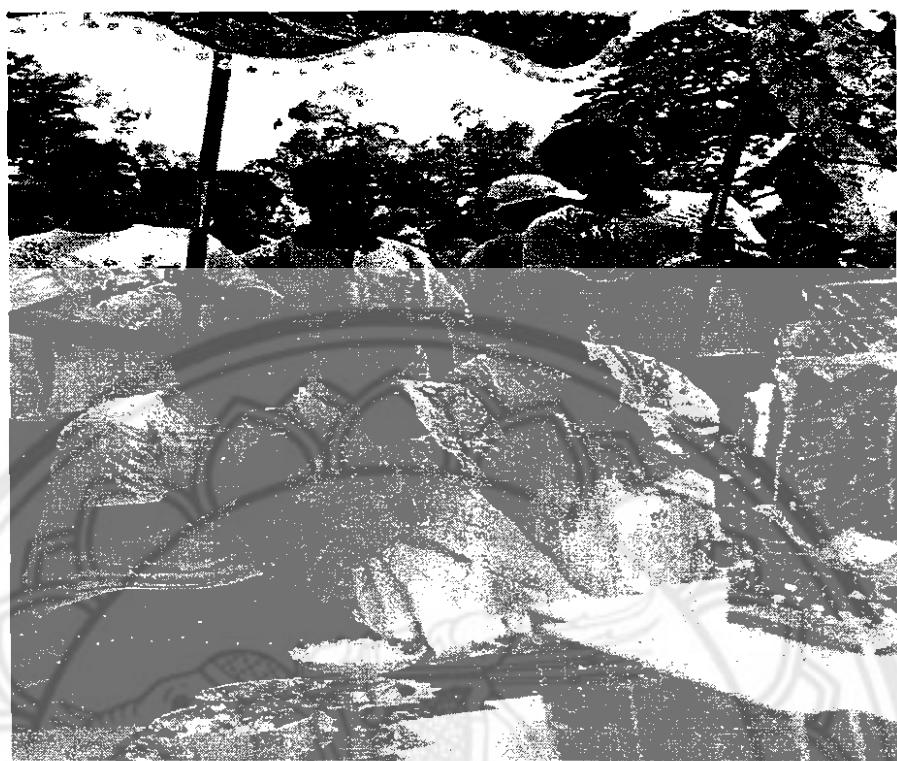
ภาพ 24 แสดงขบวนแห่นาคซึ่งผู้เป็นมาρดาของนาคจะเป็นผู้อุ้มผ้าไตร

ภาพ 25 แสดงการแห่นาครอปอุบลเมือง

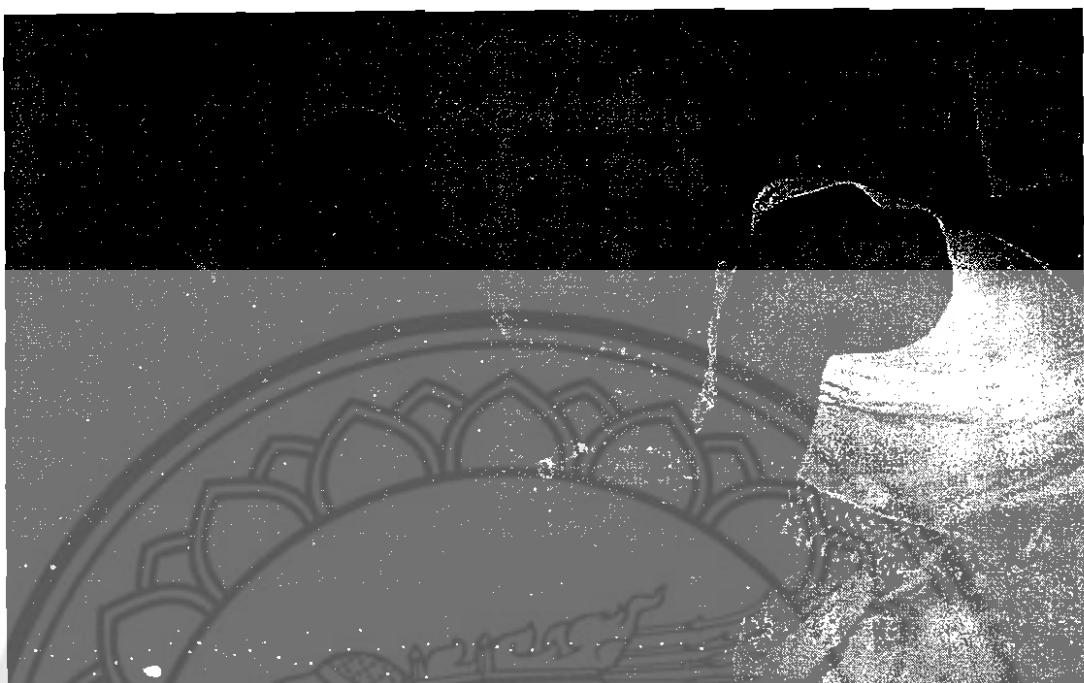
ภาพ 26 แสดงการแห่นาคเป็นโอกาสที่คนในชุมชนจะได้สูบสนาน

ภาพ 27 แสดงพิธีกรรมการรันทาสีมา

ภาพ 28 แสดงการอธิฐานจิตก่อนการป่วยทาน

ภาพ 29 แสดงการรับผ้าไตรจากบิดามารดา

ภาพ 30 แสดงพิธีกรรมการขอศีลจากพระคุณสวด

ภาพ 31 แสดงพิธีกรรมการขอนสัยและการขออุปสมบท

ภาพ 32 แสดงการประเพณน้ำพุทอมานดีในพิธีกรรมการฉลองพระใหม่

ເພັນແຫ່ນາຄ

ທີ່ເຫັນຜ້າເຢືຍວ່າທີ່ເຫັນເຄີຍຂ້າວປ້ອນໃຫ້ ແກ່ນຄຸນກີເສີຍກ່ອນ ເອີ່ມເດີເອຍ
ບວຊໍໄປເດີພ່ອນາຄ

ພ້ອມແລ້ງມາກີເຫັນມອນກາພັກໄໝ ແກ່ນຄຸນກີໃຫ້ໄດ້ ເອີ່ມເດີເອຍ
ຂ້າລະວ່າ ຢ້າໄໝ ເຈັບ

ບວຊໍໄປເດີນະພ່ອນາຄ ນະພ່ອນາຄ

ເສີຍກລອງລະນາດ ເສີຍພິນພາຫຍໍອບຈຶງ ເຫັນຈະຈາກກີເສີຍຈົງ ເອີ່ມແລ້ວເອຍ
ບວຊໍເສີຍເຕີນະພ່ອນາຄ ນະພ່ອນາຄ

ຈະຈາກແປ່ງໂຮມອູ້ນໃນຂັ້ນອື້ນ ທັ້ງນໍ້າມັນອູ້ນໃນຂວດກີນັບວັນກີຈະວັດ ເອີ່ມແລ້ວເອຍ

ບວຊໍໄປເດີນະພ່ອນາຄ ນະພ່ອນາຄ

ຈະຈາກກະຈົກບານນ້ອຍ ເຄຍຫ້ອຍຂ້າງຝ່າກີນັບວັນກີຈະລາ ເອີ່ມແລ້ວເອຍ

ບວຊໍໄປເດີນະພ່ອນາຄ ນະພ່ອນາຄ

ຈາກຫນທາງເຄຍເດີນກີມີແຕ່ເນີນ ມານໄຟ ໄປດ້ວຍກີໄມ້ໄດ້ ເອີ່ມແລ້ວເອຍ

ບວຊໍໄປເດີນະພ່ອນາຄ ນະພ່ອນາຄ

ທີ່ນັດກັນໄວ້ທີ່ໄດ້ຕັ້ນຊ່ອຍ ນັບວັນກີຈະຄອຍ ເອີ່ມແລ້ວເອຍ

ບວຊໍໄປເດີນະພ່ອນາຄ ນະພ່ອນາຄ

ພຣະຈະນັດຫລວງທີ່ຈະບູ້ຈື້ ຖອດມັນກີໄມ້ໃຫ້ເວັນແຕ່ລະວັນ ເອີ່ມແລ້ວເອຍ

ບວຊໍໄປເດີນະພ່ອນາຄ ນະພ່ອນາຄ

ຈາກຂ້າວເລື່ອງອູ້ນໃນນາໄຄຈະພານ້ອງໄປເກີ່ວ ພູາດີນອົງກີຄົນເດີຍວ ເອີ່ມແລ້ວເອຍ

ບວຊໍໄປເດີນະພ່ອນາຄ ນະພ່ອນາຄ

ຢ່າງທ້າວເຂົາບົສົ ສວດໂປຣມາຮາ ບວຊໍແຕ່ກີພຣະຈາເດີຍວ ເອີ່ມແລ້ວເອຍ

ບວຊໍໄປເດີນະພ່ອນາຄ ນະພ່ອນາຄ

ອຍ່າໄປແຕະຕະກົ້ອ ອຍ່າໄປລ້ອສີກາ ເຂົາຈະພ້ອຄຸນໄປລອຍຖຸນເກີ່ວຫຼັ້າ

ນວຊໍໄປເດີນະພ່ອນາຄ ນະພ່ອນາຄ

ຈະເຂັນມາລ່ອ ໂດທ່ານໜັກໃນ ໄຄຈະບວຊໍເຂົາໄປໄດ້ ເອີ່ມແລ້ວເອຍ

ບວຊໍໄປເດີນະພ່ອນາຄ ນະພ່ອນາຄ

ມັນໄມ່ໂຍນໄມ່ຢານ ໄນຝາດກະບານຫັກໂຄ. ນວຊໍໄດ້ກີບວຊໍໄປ ເລີຍແລ້ວເອຍ

บวชไปเดินะพ่อนาค นะพ่อนาค
ถ้าไม่เกรงผู้ซวย จะแบ่งกรวยอุปชามาย
บวชไปเดินะพ่อนาค นะพ่อนาค
เรื่องในญี่กิริ ก็ทั้งในครัวก็พังก์ไม่เหมือนพ่อนาคก็ยัง เอี่ยแล้วเออย
บวชไปเดินะพ่อนาค นะพ่อนาค
ในพระราชကือย่าไปพระวัวพะวงกีสิกสิกา ก็แม่สิกานี้อเกลี้ยง เขาไม่ได้เลี้ยงนาคมา
บวชไปเดินะพ่อนาค นะพ่อนาค
อย่าแหงะหน้ามา กัน้ำตาขันจะย้อย ให้เมินๆ ก็สักหน่อย เอี่ยแล้วเออย
บวชไปเดินะพ่อนาค นะพ่อนาค
ตั้งจิตเสียให้ได้ ตั้งใจเสียให้ตรง สักประเดิ่งวากจะเป็นองค์ เอี่ยแล้วเออย
บวชไปเดินะพ่อนาค นะพ่อนาค
จะโคน์ตันดาล หอดตะพาลงบึง บุญน้อยน้อยไม่ถึง เอี่ยแล้วเออย
บวชไปเดินะพ่อนาค นะพ่อนาค
ไปบวชอยู่วัด ก็จะไปหัดกษาขอ สึกมาก็จะมาล่อ เอี่ยแล้วเออย
บวชไปเดินะพ่อนาค นะพ่อนาค
ฉันไม่ลึกไม่ตื้น แต่พอยืนหัวหาย บวชได้กับบวชไป เอี่ยแล้วเออย
บวชไปเดินะพ่อนาค นะพ่อนาค
จะไปบวชอยู่วัดจะไปหัดปฏิโนกร์ สึกมาก็จะมาโยก เอี่ยแล้วเออย
บวชไปเดินะพ่อนาค นะพ่อนาค
ฉันจะไปอยู่ข้างวัด ฉันจะไปบวชชี ไอ้หนานี้ไม่ได้ซักที เอี่ยแล้วเออย
บวชไปเดินะพ่อนาค นะพ่อนาค
คุรัก คุ่ครับ เขาให้ให้ล่นาค ออยไม่เชือกแหงะดู เอี่ยแล้วเออย
บวชไปเดินะพ่อนาค นะพ่อนาค
น่านกน่าดู สีชมพู ห้อยบ่า มันน่าเวทก์หนา เอี่ยแล้วเออย
บวชไปเดินะพ่อนาค นะพ่อนาค
เดินต้อยๆ ก็เค้าไปปล่อยรัด นาคจงก์มานัด เอี่ยแล้วเออย

แนวการสัมภาษณ์

การศึกษาความเปลี่ยนแปลงของพิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิต : กรณีศึกษาพิธีกรรมการบวงชุ还不知道

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาพัฒนาการความเปลี่ยนแปลง ของพิธีกรรมการบวงชุ还不知道ชุมชนชาวบ้านแขก
จากอดีตมาถึงปัจจุบัน ในเชิงของแนวคิด รูปแบบและเนื้อหาของพิธีกรรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ..... นามสกุล.....
2. อายุ..... ปี
3. การศึกษา.....
4. ที่อยู่ในปัจจุบัน.....
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว..... คน
6. วัน เดือน ปี ..... เวลา ..... สถานที่.....

ตอนที่ 2 บรรยายของชุมชนบ้านแขก

ตอนที่ 2.1 บรรยายของชุมชนบ้านแขกในอดีต : ยุคก่อนสังคมโลกครั้งที่ 2
(ก่อนปี พ.ศ. 2484)

1. ชุมชนบ้านแขกมีประวัติความเป็นมาอย่างไร
2. ใครเป็นผู้ก่อตั้งหมู่บ้านแห่งนี้
3. มีการอพยพผู้คนเข้าสู่บ้านแขกอย่างไรบ้าง
4. เหตุใดจึงเรียกหมู่บ้านแห่งนี้ว่าบ้านแขก
5. ชาวบ้านแขกประกอบอาชีพอะไรบ้าง
6. ชาวบ้านแขกมีวิธีการทำนาปลูกข้าวอย่างไร
7. ชาวบ้านแขกมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนใกล้เคียงอย่างไรบ้าง
8. นอกจากอาชีพการทำนาปลูกข้าวแล้ว ชาวบ้านแขกประกอบอาชีพอะไรอีกบ้าง

9. ชาวบ้านแขกมีการศึกษาความรู้โดยวิธีใดบ้าง
10. สถาบันทางศาสนาของชุมชนบ้านแขกมีประวัติความเป็นมาอย่างไรและมีความสำคัญต่อชุมชนอย่างไร
11. สถาบันทางการศึกษาของชุมชนบ้านแขกมีประวัติความเป็นมาอย่างไรและมีความสำคัญต่อชุมชนอย่างไร
12. สภาพภูมิประเทศของบ้านแขกในอดีตเป็นอย่างไร
13. แหล่งน้ำในอดีตมีอยู่ที่ใดบ้าง
14. ชาวบ้านแขกใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเหล่านี้อย่างไร
15. เส้นทางคมนาคมระหว่างชุมชนบ้านแขกกับภายนอกสามารถติดต่อได้กี่ทาง ? อะไรบ้าง ?
16. ชุมชนบ้านแขกมีสถานที่สำคัญภายในชุมชนอยู่ที่ใดบ้าง
17. ชาวชุมชนบ้านแขกประกอบพิธีกรรมเกี่ยวกับการทำอาชญากรรมอย่างไรบ้าง
18. ชาวชุมชนบ้านแขกประกอบพิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิตอย่างไรบ้าง
19. ประเพณีและพิธีกรรมสำคัญๆ ของชาวชุมชนบ้านแขกในรอบ 1 ปี มีอะไรบ้าง

ตอนที่ 2.2 บ้านแขกกับความเปลี่ยนแปลง : ยุคหลังสังคมโลกครั้งที่ 2

(ปี พ.ศ. 2484 – 2530)

1. ชุมชนบ้านแขกเปลี่ยนแปลงอย่างขัดเจนในช่วงเวลาใด
2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของชุมชนบ้านแขกได้แก่อะไรบ้าง
3. ในช่วงสังคมโลกครั้งที่ 2 ชาวชุมชนบ้านแขกมีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่อย่างไรบ้าง
4. ประเพณีและพิธีกรรมชาวชุมชนบ้านแขกได้รับผลกระทบจากการสังคมโลกครั้งที่ 2 อย่างไรบ้าง
5. นโยบายสมัยคอมพิวเตอร์ พ. พิบูลสังคม มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวชุมชนบ้านแขกอย่างไรบ้าง
6. ชาวชุมชนบ้านแขกปฏิบัติต่อนโยบายสมัยคอมพิวเตอร์ พ. พิบูลสังคม อย่างไรบ้าง
7. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษาพากย์ในชุมชนบ้านแขกและชุมชนใกล้เคียงอย่างไรบ้าง
8. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวชุมชนบ้านแขกอย่างไรบ้าง
9. การจัดรูปที่ดินของชุมชนบ้านแขกเริ่มในปีใด

10. การจัดรูปที่ดินทำให้สภาพพื้นที่สำหรับการทำนาปลูกข้าวของชุมชนบ้านแยกเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร
11. การจัดรูปที่ดินของชุมชนบ้านแยกมีผลดีอย่างไรบ้าง
12. การจัดรูปที่ดินของชุมชนบ้านแยกมีผลเสียอย่างไรบ้าง
13. การจัดรูปที่ดินมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนบ้านแยกอย่างไรบ้าง
14. การจัดรูปที่ดินมีผลกระทบต่อการประกอบอาชีพอื่นๆ ในชุมชนบ้านแยกอย่างไรบ้าง
15. การจัดรูปที่ดินมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของคนในชุมชนบ้านแยกอย่างไรบ้าง
16. ระบบชลประทานเริ่มขยายเข้ามาถึงชุมชนบ้านแยกในปีใด
17. ระบบชลประทานมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนบ้านแยกอย่างไรบ้าง
18. ระบบการทำนาปลูกข้าวของชุมชนบ้านแยกหลังจากที่มีระบบชลประทานแล้วเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง
19. พิธีกรรมเกี่ยวกับการทำนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้างหลังจากที่มีระบบชลประทานแล้ว
20. ชาวชุมชนบ้านแยกเริ่มใช้รถเกี่ยวข้าวในปีใด
21. การใช้รถเกี่ยวข้าวมีผลกระทบต่อพิธีกรรมเกี่ยวกับการทำนาอย่างไรบ้าง
22. การใช้รถเกี่ยวข้าวมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของคนในชุมชนบ้านแยกอย่างไรบ้าง

ตอนที่ 2.3 บริบทของชุมชนบ้านแยกในปัจจุบัน (ปี พ.ศ.2531 – 2547)

1. สภาพภูมิประเทศของชุมชนบ้านแยกในปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง
2. พื้นที่สำหรับการทำนาปลูกข้าวของชาวชุมชนบ้านแยกในปัจจุบันมีสภาพเป็นอย่างไรบ้าง
3. แหล่งน้ำในปัจจุบันมีที่ใดบ้าง
4. ชาวชุมชนบ้านแยกใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเหล่านี้อย่างไร
5. ปัจจุบันชาวชุมชนบ้านแยกมีระบบการทำนาปลูกข้าวอย่างไร
6. ชาวชุมชนบ้านแยกในปัจจุบันใช้เทคโนโลยีในการการทำนาปลูกข้าวอย่างไรบ้าง
7. การที่มีมหาวิทยาลัยนเรศวรขยายอุกมาตးอยู่ที่บริเวณหนองอ้อซึ่งมีพื้นที่ติดกับชุมชนบ้านแยกนั้น ชาวชุมชนบ้านแยกได้รับผลกระทบอย่างไรบ้าง
8. ชาวชุมชนบ้านแยกที่ย้ายไปตั้งบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่ซึ่งติดกับมหาวิทยาลัยนเรศวรประกอบอาชีพอย่างไรบ้าง
9. หอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวรที่เป็นของชาวชุมชนบ้านแยกเองมีลักษณะเป็นอย่างไร
10. ชาวชุมชนบ้านแยกปฏิบัติต่อนักศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวรที่พักอยู่ในหอพักของตนอย่างไร
11. เส้นทางคมนาคมระหว่างชุมชนบ้านแยกกับภายนอกสามารถติดต่อได้กี่ทาง ? อะไรมีบ้าง ?

12. สถานที่สำคัญของชุมชนบ้านแขกในปัจจุบันคือสถานที่ใดบ้าง
13. สภาพเศรษฐกิจของชุมชนบ้านแขกในปัจจุบันมีสภาพเป็นอย่างไรบ้าง
14. ปัจจุบันชาวชุมชนบ้านแขกประกอบอาชีพอะไรบ้าง
15. ปัจจุบันชาวชุมชนบ้านแขกประกอบพิธีกรรมเกี่ยวกับการทำอาหารอย่างไรบ้าง
16. ประเพณีและพิธีกรรมที่สำคัญๆ ในรอบปีของชาวชุมชนบ้านแขกในปัจจุบันมีประเพณีและพิธีกรรมอะไรบ้าง
17. ชาวชุมชนบ้านแขกในปัจจุบันจัดงานประเพณีสงกรานต์อย่างไร
18. ชาวชุมชนบ้านแขกในปัจจุบันจัดงานประเพณีเกี่ยวกับแม่น้ำอย่างไร
19. ชาวชุมชนบ้านแขกในปัจจุบันมีการประกอบพิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิตอย่างไรบ้าง
21. ชาวชุมชนบ้านแขกในปัจจุบันมีการประกอบพิธีกรรมการเด่งงานอย่างไร
22. ชาวชุมชนบ้านแขกในปัจจุบันมีการประกอบพิธีกรรมงานศพอย่างไร
23. ชาวชุมชนบ้านแขกในปัจจุบันมีการประกอบพิธีกรรมการต่ออายุอย่างไร
24. ในปัจจุบันชาวบ้านแขกมีการศึกษาหาความรู้ได้โดยวิธีใดบ้าง
25. บ้านแขกเริ่มมีถนนให้ตั้งแต่เมื่อใด
26. บ้านแขกเริ่มมีไฟฟ้าใช้ตั้งแต่เมื่อใด
27. บ้านแขกเริ่มมีประปาใช้ตั้งแต่เมื่อใด

ตอนที่ 3 ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับแนวคิดของพิธีกรรมการบวชของชาวบ้านแขก

3.1 แนวคิดของพิธีกรรมการบวชของชาวบ้านแขกในอดีต (ก่อนปี พ.ศ. 2484 – 2520)

1. ชาวชุมชนบ้านแขกคิดอย่างไรเจ็บปวด
2. ชาวชุมชนบ้านแขกมีจุดประสงค์อย่างไรจึงให้สมาชิกในครอบครัวบวช
3. การบวชเพื่อศึกษาเล่าเรียนนั้นได้แก่การเรียนอะไรบ้าง
4. ระบบการเรียนภายในวัดของชุมชนบ้านแขกในอดีตเป็นอย่างไร
5. การจัดสถานที่เรียนภายในวัดของชุมชนบ้านแขกในอดีตจัดอย่างไร
6. การเรียนภายในวัดของชุมชนบ้านแขกในอดีตจัดหาครูผู้สอนอย่างไร
7. การเรียนภายในวัดของชุมชนบ้านแขกในอดีต จัดแบ่งเวลาในการเรียนอย่างไร
8. การเรียนภายในวัดของชุมชนบ้านแขกในอดีต จัดการสอบอย่างไร
9. เหตุใดชาวชุมชนบ้านแขกในอดีตจึงนิยมการบวชเพื่อศึกษาเล่าเรียน

10. นอกจากการเรียนนักธรรมแล้ว การบวชเพื่อศึกษาเล่าเรียนจะได้เรียนอะไรอีกบ้าง
11. การเรียนรู้ด้านซ่างก่อสร้าง ที่มีการเรียนการสอนภาษาในวัดของชุมชนบ้านแขกในอดีต มีวิธีการเรียนการสอนกันอย่างไร
12. การเทคโนโลยีทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างไรบ้าง
13. การสักยันต์ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างไรบ้าง
14. การเรียนขั้นพื้นฐานที่มีการเรียนภาษาในวัด มีระบบการเรียนการสอนกันอย่างไร

3.2 แนวคิดของพิธีกรรมการบวชของชาวบ้านแขกในปัจจุบัน (ปีพุทธศักราช 2521 – 2547)

1. ชาวบ้านแขกในปัจจุบัน คิดอย่างไรเจ็บบวช
2. ชาวชุมชนบ้านแขกในปัจจุบันคิดอย่างไรเจ็บงานบวช
3. ชาวชุมชนบ้านแขกในปัจจุบันได้อะไรจากการจัดงานบวช
4. ชาวชุมชนบ้านแขกในปัจจุบันได้อะไรจากการบวช

ตอนที่ 4 ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบของพิธีกรรมการบวชของชาวบ้านแขก

4.1 รูปแบบของพิธีกรรมการบวชของชาวบ้านแขกในอดีต (ก่อนปี พ.ศ. 2484 – 2520)

1. ชาวชุมชนบ้านแขกในอดีตผู้ที่จะบวชต้องเตรียมตัวอย่างไรบ้าง
2. ผู้ที่จะนาชาใช้เวลาในการเตรียมตัวที่จะบวชนานเท่าไร
3. ขณะที่เตรียมตัวบวชอยู่นั้น นาคได้รับการฝึกในเรื่องอะไรบ้าง
4. ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการฝึกนาค ขณะที่นาคเตรียมตัวบวชอยู่นั้นคือใคร
5. การฝึกสอนนาคของชาวชุมชนบ้านแขกในอดีต มีวิธีการฝึกสอนนาคอย่างไร
6. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อการฝึกฝนนาคในอดีต
7. ชาวชุมชนบ้านแขกในอดีตเตรียมงานบวชอย่างไรบ้าง
8. เจ้าภาพงานบวชต้องเตรียมของใช้อะไรบ้าง
9. ของใช้เหล่านี้หาได้จากที่ใดบ้าง
10. อาหารประจำงานบวชคืออะไรบ้าง
11. มีขั้นตอนในการเตรียมอาหารในงานบวชอย่างไรบ้าง
12. ในงานบวชต้องจัดสถานที่อย่างไรบ้าง

13. ในวันตั้งงานบวช จะมีพิธีกรรมอะไรบ้าง
14. การรับนาคมีขั้นตอนอย่างไร ? และท่านเห็นว่ามีความสำคัญอย่างไร ?
15. พิธีการปลงผมนาคมีขั้นตอนในการปฏิบัติอย่างไร
16. นาคต้องแต่งตัวอย่างไร
17. การแห่นาคปฏิบัติอย่างไรและมีความสำคัญอย่างไรบ้าง
18. เพลงที่ใช้ในการแห่นาคมีเนื้อหากล่าวถึงเรื่องใดบ้าง
19. ใช้เครื่องดนตรีอะไรในการแห่นาค
20. การแห่นาคในวันแห่เมีเส้นทางอย่างไร
21. การจัดขบวนแห่นาค จัดอย่างไร
22. การแห่นาคมีประโภชน์อย่างไร
23. ชาวชุมชนบ้านแขกในอดีต ประกอบพิธีกรรมการทำวัณนาคอย่างไร
24. การทำขวัญนาคในอดีตมีขั้นตอนในการปฏิบัติอย่างไร และท่านเห็นว่ามีความสำคัญอย่างไร
25. การทำขวัญนาคมีจุดประสงค์อย่างไร
26. การทำขวัญนาคจะต้องเตรียมข้าวของอย่างไร
27. การแห่นาครอบอุโบสถปฏิบัติอย่างไรและมีความสำคัญอย่างไรบ้าง
28. การโปรดท่านปฏิบัติอย่างไรและมีความสำคัญอย่างไรบ้าง
29. การวันทำ牲มาปฏิบัติอย่างไรและมีความสำคัญอย่างไรบ้าง
30. โดยทั่วไปพระอุปัชฌาย์สอนนาครึ่งอะไรบ้าง
31. พระอุปัชฌาย์สอนพระใหม่เรื่องอะไรบ้าง
32. การฉลองพระใหม่ต้องเตรียมอะไรบ้าง
33. การฉลองพระใหม่มีการปฏิบัติอย่างไรและทำไม่ต้องปฏิบัติอย่างนั้น
34. หลังจากบวชไปแล้วได้เรียนรู้อะไรบ้าง
35. ชาวชุมชนบ้านแขกในอดีตคิดอย่างไรเจ็บบวช
36. ชาวชุมชนบ้านแขกในอดีตคิดอย่างไรเจ็บดังงานบวช
37. ชาวชุมชนบ้านแขกในอดีตได้อะไรจากการจัดงานบวช
29. ชาวชุมชนบ้านแขกในอดีตได้อะไรจากการบวช

**4.2 รูปแบบของพิธีกรรมการบวชของชาวบ้านแซกในปัจจุบัน
(ปีพุทธศักราช 2521 – 2547)**

1. ผู้ที่จะบวชต้องเตรียมตัวอย่างไรบ้าง
2. ผู้ที่จะบวชใช้เวลาในการเตรียมตัวที่จะบวชนานเท่าไร
3. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อการฝึกฝนนาคในอดีต
4. เจ้าภาพงานบวชต้องเตรียมของใช้อะไรบ้าง
5. ของใช้เหล่านั้นหาได้จากที่ใดบ้าง
6. อาหารประจำงานบวชคืออะไรบ้าง
7. มีขั้นตอนในการเตรียมอาหารในงานบวชอย่างไรบ้าง
8. ในงานบวชต้องจัดสถานที่อย่างไรบ้าง
9. การรับนาค มีขั้นตอนอย่างไร ? และท่านเห็นว่ามีความสำคัญอย่างไร ?
10. ในงานบวชจะต้องใช้จ่ายเงินในเรื่องใดบ้าง
11. การทำขวัญนาคในอดีตทำอย่างไร ? และท่านเห็นว่ามีความสำคัญอย่างไร ?
12. นาคต้องแต่งตัวอย่างไร
13. การแห่นาคปฏิบัติอย่างไรและมีความสำคัญอย่างไรบ้าง
14. เพลงที่ใช้ในการแห่นาค มีเนื้อหาล่าถังเรื่องใดบ้าง
15. ใช้เครื่องดูดรีอะไวในการแห่นาค
16. การแห่นาครอบพระอุโบสถปฏิบัติอย่างไรและมีความสำคัญอย่างไรบ้าง
17. การไปรยทานปฏิบัติอย่างไรและมีความสำคัญอย่างไรบ้าง
18. การวันษาเสมาปฏิบัติอย่างไรและมีความสำคัญอย่างไรบ้าง
19. โดยทั่วไปพระอุปัชฌาย์สอนนาคเรื่องอะไรบ้าง
20. พระอุปัชฌาย์สอนพระใหม่เรื่องอะไรบ้าง
21. หลังจากบวชไปแล้วความสัมพันธ์ระหว่างพระใหม่กับพระอุปัชฌาย์เป็นอย่างไรบ้าง
22. การฉลองพระใหม่ต้องเตรียมอะไรบ้าง
23. การฉลองพระใหม่มีการปฏิบัติอย่างไรและทำไม่ต้องปฏิบัติอย่างนั้น
24. หลังจากบวชไปแล้วได้เรียนรู้อะไรบ้าง
25. กิจวัตรและกิจกรรมหลังจากบวชไปแล้วมีอะไรบ้าง
26. ในขณะที่บวชอยู่นั้นท่านมีความประทับใจอะไรบ้าง

ตอนที่ 5 ความเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของพิธีกรรมการบวชของชาวบ้านแขก

5.1 เนื้อหาของพิธีกรรมการบวชของชาวบ้านแขกในอดีต (ก่อนปี พ.ศ. 2484 – 2520)

1. ในพิธีกรรมการบวชของชาวชุมชนบ้านแขกในอดีต พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนามีอะไรบ้าง
  2. พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา มีวิธีปฏิบัติแต่ละขั้นตอนอย่างไร
  3. ในพิธีกรรมการบวชของชาวชุมชนบ้านแขกในอดีต ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์มีอะไรบ้าง
  4. พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์ มีวิธีปฏิบัติแต่ละขั้นตอนอย่างไร
  5. ในพิธีกรรมการบวชของชาวชุมชนบ้านแขกในอดีต ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติมีอะไรบ้าง
  6. พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติมีวิธีปฏิบัติแต่ละขั้นตอนอย่างไร

5.2 เนื้อหาของพิธีกรรมการบวชของชาวบ้านแขกในปัจจุบัน (ก่อนปี พ.ศ. 2521 – 2547)

1. ในพิธีกรรมการบวชของชาวชุมชนบ้านแขกในปัจจุบัน พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา โดยตรงมีอะไรบ้าง
  2. พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา มีวิธีปฏิบัติแต่ละขั้นตอนอย่างไร
  3. ในพิธีกรรมการบวชของชาวชุมชนบ้านแขกในปัจจุบัน ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์มีอะไรบ้าง
  4. พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์ มีวิธีปฏิบัติแต่ละขั้นตอนอย่างไร
  5. ในพิธีกรรมการบวชของชาวชุมชนบ้านแขกในอดีต ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติมีอะไรบ้าง
  6. พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติมีวิธีปฏิบัติแต่ละขั้นตอนอย่างไร